

Perea, Maria Pilar i Joaquim Viaplana (ed.): [Textos orals dialectals del català sincronitzats. Una selecció](#). (Projecte “Explotació d'un corpus oral dialectal: anàlisi de la variació lingüística i desenvolupament d'aplicacions informàtiques per a la transcripció automatitzada (ECOD)”, HUM2007 65531/FILO)

L'Alcora_For

Aquest document conté el text L'Alcora_For, la transcripció fonoortogràfica d'un fragment de conversa lliure amb un informant de l'Alcora que forma part del Corpus Oral Dialectal (COD). El COD és un component del Corpus de Català Contemporani de la Universitat de Barcelona (CCCUB), un arxiu de corpus de llengua catalana oral contemporània que ha estat confegit pel grup de recerca Grup d'Estudi de la Variació (GEV) amb la finalitat de contribuir a l'estudi de la variació dialectal, social i funcional en la llengua catalana.

Aquest i altres materials del CCCUB són accessibles directament al Dipòsit Digital de la UB (<http://diposit.ub.edu>) o a través del web del CCUB (<http://www.ub.edu/ccub>).

Aquesta obra està subjecta a la llicència de:
Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/deed.ca>

1. E: T'anava a dir: què m'expliques...?
2. Del museu, atra vegà.
3. E: Sí. Clar, del museu..., ja que som aquí, oi?
4. Ia. *Bueno*, el museu, e:
5. E: Co-, com va néixer...?
6. No ho sé...
7. E: Com va néixer? Perquè sembla anormal, no?, vull dir que l'Alcora, amb la
8. tradició que té, no en tingués cap.
9. Sí, *claro*, lo que passa que durant molt de temps e: se va nar perde:nt tota
10. referència de la ceràmica antiga, de la ceràmica: artística, i tot se va nar
11. transformant cap a ceràmica industrial, cap al taulell. *Inclús* la, el edifici
12. mateix on estave la fàbrica del *conde* de Aranda, e se va pedre tamé, se va
13. vendre a trossos, e se va se va tirar tot. I: per el temps ia s'havie
14. pràcticament *olvidat*, no no quedave res al poble que recordare tot allò. I: va
15. sorgir, *pues*, n: en l'anterior legislatura, *bueno* en dos anteriors ia, que
16. l'Ajuntament va adquirir esta casa, per a per a transformà-la com a museu, i
17. tamé per a donà-li un un lloc a: a les peces provinents dels concursos de
18. ceràmica que organisa el Ajuntament, des de l'any huitanta-u, i clar, ia
19. s'estave *amontonant* un poc tota, tota l'obra, i per això, se va comprar la
20. casa l'any huitanta-huit, se va restaurar, se va acabar la restauració l'any
21. noranta-tres, i l'a-, l'any passat, l'any noranta-quatre, ia se va inaugurar el
22. museu.
23. E: Mhm.
24. En, sobretot *pues* en dos seccions, diguem e principals, que és la ceràmica
25. artística de, del segle díhuit, e de Alcora, i la ceràmica contemporània de,
26. des concursos de ceràmica, que és ceràmica, *pues* de, de tota Espanya.
27. Participen artistes de, de tota Espanya, i cada any se donen quatre, cinc
28. premis, i les obres premiaes ia queden en propietat del museu.
29. E: Ah, està bé.

30. Se va fent col·lecció d'eixa manera, clar.

31. E: Una manera també de, de fer créixer, no? Perquè, e, tu em comentaves
32. que a Barcelona us deixarien algunes peces per a fer...

33. Sí.

34. E: ... exposició permanent, no?

35. Sí, clar, esacte, tot això és ia molt més *recient* tot. És de a partir de, de
36. l'asposició que va organisar el museu de ceràmica de Barcelona, sobre una
37. asposició monogràfica sobre la ceràmica d'Alcora. E vam tindre tamé uns
38. contactes en ells i: i *bueno* i al final han fructificat i mos dixaran onze pes-,
39. vent-i-una peces per a tindre-les e: en principi per a quatre anys, esposaes
40. ací al museu. I: *bueno*, a part tamé tenim e: col·laboracions en atres
41. museus, com el museu de, de la Diputació de Castelló, que tamé mos ha
42. dixat unes peces, pero clar hi ha que tindre en compte que e vam començar
43. de sero, completament. No hi havie cap peça...

44. E: Com és, que no s'havia conservat cap peça? Que tot va sortir?

45. Sí, *bueno* bé és que tenie, la la ceràmica d'Alcora, e: tenie una calitat e: en
46. origen ia tenie diguem una: e un mercat, u- una calitat mateix tamé, e: molt
47. especial, molt específica tamé per a ser distribuïda, per tota Europa, e i a
48. tra-, i a entre les classes dirigents, les classes nob-, nobles i i la burgessia
49. alta. E: clar tamé van vindre ací a Alcora els principals e: mestres de, de les
50. manufactures de França, sobretot, i tamé de d'Anglaterra i d'Itàlia. E:,
51. i clar, el muntatge de, de la fàbrica en si, i la la idea del *conde* de Aranda
52. ere fer una producció molt molt fina, de molta calitat, per a distribuï-la en
53. ixe món, no? No ere un mercat nacional, diguem, ni ni local, sinó: buscant
54. sobretot competir en les grans manufactures i i buscant tamé la els secrets
55. de la fabricació de la *porcelana*, que va ser una obsessió durant tot l- el segle
56. díhuit. Al final, ací, en Alcora no se va aconseguir.

57. E: XXX.

58. No se va arribar a fer porcelana però clar, totes aquelles investigacions van
59. donar tamé peu a unes, a unes ceràmiques, a unes pastes molt, de molta

60. calitat, i com els decoradors, els pintors també eren els millors mestres de
61. de tota Europa, *pues* ere una producció de de molta: de molta calitat. E: per
62. això tamé la seua distribució ha sigut sempre *pues* més e en les ciutats. En
63. Barcelona n'hi ha moltíssima, en Madrid no tanta, però tamé, València, i per
64. Europa. *Inclús* e:, pel mig de del port de Cadis, s'esportave tamé molta
65. ceràmica a: a Hispanoamèrica, a Amèrica, a l'Amèrica espanyola, *entonses*.
66. E: clar, e: ací a Alcora quedaven coses, quedaven coses de: de les èpoques
67. últimes ia diguem, de més baixa calitat, m peces a lo millor de de segona o
68. tercera calitat que q- se quedaven entre, entre les famílies i *demés*. Tamé hi
69. haurien coses més importants pero e: ací no hi havia consciència del valor
70. real de la ceràmica d'Alcora.

71. E: Això passa...

72. I van vendre *pues* molts antiquaris i: negociants i *demés* i van buidar el
73. poble, el van buidar completament i ara s'han trobat en que a penes n'hi ha
74. res. I, si se vol fer *algo*, n'hi ha que anar... Ceràmica n'hi ha, n'hi ha
75. moltíssima, perquè la producció va se:r, va ser enorme.

76. E: Quant deies que havien, que produïen...?

77. Sí, en en els primers anys de producció se van arribar a contabilisar, en en
78. dos tres anys, més de tres millons de peces, que ere una, una barbaritat i,
79. a més t- tot e- en els primers anys sobretot, tot ceràmica de, de moltíssima
80. calitat. Peces mo:lt molt importants. E: clar, tot això s'ha distribuït per tot el
81. món, pràcticament, i ia està. Vui dir ceràmica n'hi ha i: n'ix a la venta de
82. quant en quant, i se trate *pues* de, de estar tamé en els circuits ixos de, de dels
83. antiquaris i *demés*, i anar comprant alguna cosa. Però clar és ceràmica molt
84. cara. I només en en compra, l'Ajuntament no té prou mijos, prou recursos
85. com per a fer una col·lecció diguem en, en un temps e curt. I:, clar, atres
86. museus que ia tenen col·leccions molt més antigues de de molt més temps,
87. com el de Barcelona, fa més de cent anys que estan: col·leccionant, el de
88. Castelló, que fa pràcticament coranta anys, tamé. *Pues* ells tenen uns *fondos*
89. molt més importants i de *ahí pos algo* mos poden dixar de moment per anar
90. completant la nostra col·lecció pròpia.

91. E: Mhm.

92. I moatros mentrestant *pues*, cada any, anar comprant. Pf.

93. E: Clar, és això. Però és car, no? Vull dir...

94. És és molt car, és molt car. Peces bones, le- les peces, diguem, e principals,

95. de de cada època i de cada estil e són millonàries. O sigue igual valen dos,

96. tres millions de pessetes. Moatros estem comprant cosetes més assequibles,

97. tamé de de una bona calitat, però diguem-ne per baix d'eixa primera, d'eixa

98. primeríssima producció.

99. E: I çhan quedat a nivell documental, e, mostres de..., diguem, motllos, o

100. formes, o això?

101. S:í.

102. E: Perquè una cosa és la reproducció...

103. Sí, esacte, clar, molta, molta de la producció de, de la fàbrica del *conde* de

104. Aranda ere e de *molde*, de tot peces de *molde*. E:s *moldes*, m: clar,

105. s'anaven trencant al cap de una sèrie de de utilisacions ia *pues* anaen

106. perdent finura. Els anaen refent de de nous, i moltíssims d'ells se van

107. utilisar per a per a terraplenar llocs, tamé clar, e- els moldes no eren les

108. peces importants e- ere, ere l'obra que eixia d'ells. I moltes se, se van tirar.

109. N'hi han alguns carrers del poble que probablement el dia que se fagen

110. algunes obres apareixeran es *moldes* per allí, trencats clar, tamé, s'utilisaen

111. diguem com a com a *escombros*. E: i n'hi han tamé moltíssims de quan va

112. tancar la fàbrica perquè clar *ahí* se conservaen moltíssimes. Se van, se van

113. traslladar *después* a Madrid, a lo que *entonces* ere *Fundación Francisco*

114. *Franco de: gremios de Espanya, o algo* aixina...

115. E: Quan es va tancar? Quan es va tancar, la fàbrica?

116. ... E: poc *antes* de la guerra. S- pràcticament la producció acabe sobre els

117. anys vint. Però *después* continue oberta, encara que sense produir m:

118. venent *pues* tot el estoc que: que els quadae per dins. Però pràcticament

119. això: e: poc *antes* de la guerra, *después* ia se va vendre a trossos, i hi ha

120. algun ceramista que va comprar un tros de fàbrica, un forn i un tros més

121. per anar produint ell, però no ia com a fàbrica.

122. E: Sinó a nivell...

123. Esacte més a nivell particular, *pues*, xicotetes fàbriques, que se van crear
124. allí dins de la mateixa fàbrica i, ia completament, arrasà-la completament,
125. la fàbrica, m: sobre els anys, entre l'any coranta:-cinc i cinquanta,
126. aproximadament.

127. E: Mhm.

128. Hi ha m: ha que-, ha quedat alguna cosa encara perquè clar un de una
129. obra tan grandíssima, per la fàbrica ere: ere enorme, tenia tamé la era, la
130. fàbrica de: dels aprenents i tot estave allí dins de del mateix edifici. E: en,
131. en, en t- n'hi havien estat dèsset forns, dèsset forns de, de *tipo árabe*, que
132. són estos forns en càmera redona, que per baix entre el foc i dalt és on
133. està la càmara de combustió, la càmara de cocció diguem de les peces. De
134. estos encara en queden alguns, allí queden perquè *después* allí tamé se va
135. montar una fàbrica de, de taulell, perqu- i utilisaven els mateixos forns
136. clar...

137. E: Clar. XXX.

138. ... I i i quan van canviar el sistema de forns, quan van començar un atre,
139. una atra tipologia de forns per al taulell, aquells forns els van *respetar* i van
140. fer els for-, *bueno*, els van *respetar* no, perquè no servien per a res, si no,
141. els ha- els hagueren arrasat per a fer *algo* nou, pero com no:, m: no
142. molestaven tapoc ni res, *pues* allí van quedar els forns. I ara, de fet, allí en
143. aquell solar, en un solar abandonat queden encara dos forns, d'aquella
144. època.

145. E: Mhm.

146. O sigue que per lo menos *algo*:, algun vestigi material sí que n'hi ha.

147. E: Clar.

148. Molt poca cosa, per lo que va ser, prò, bé, tenim lo que tenim.

149. E: I tant! Home, mira, i agrair, no? Perquè...

150. Sí sí, encara, encara n'hi haurà que agrair-los.

151. E: Sí, no? Perquè...

152. Sí, e, i ara lo més interessant és *pues*... Això, a partir del museu, *pues* anar
153. un poquet m: recuperant aquella consciència de qu- de *lo* que va haver en
154. Alcora, per això mos ha anat tabé molt bé l'asposició de Barcelona, perquè
155. ha segut moltíssima la gent d'Alcora que: hi ha anat, allí, a vore-ho...

156. E: Sí.

157. I *bueno*, clar, allí és que l'asposició constave de: de cinc-centes vint-i-cinc
158. peces. M:, clar e- e- és enorme, mai s'havia fet una una...

159. E: Una exposició.

160. ... una asposició tan gran i només dedicada a Alcora. I a més en peces
161. úniques, úniques completament. I clar:, tot això *pues*, ha donat, no sé una
162. miqueta més de d'ànim a la gent a l'hora de, de intentar

163. E: I de valorar, també.

164. *Pues* promocionar i recuperar tot això, clar.

165. E: Teniu visitants?

166. Mhm.

167. E: Són molta quantitat de visitants que, que vénen, o...?

168. Sí, *bueno*, clar, al al principi en la novetà de la inauguració i tot açò, m:, el
169. primer any, l'hem tancat en: més de cinc mil visitants, que *bueno* tampoc
170. està tan malament.

171. E: Està molt bé.

172. Tà:, està bé. I tampoc ham fet massa:, una promoció diguem massa:
173. massa enorme, perquè lo que tenim de ceràmica d'Alcora de moment
174. encara és molt poquet. Tenim dos sales, tenim unes cinquanta peces... Que
175. és, és bo, és important; però clar, comparat en l'asposició que se va fer en
176. Barcelona, en lo que hi ha en Castelló, en lo que hi ha en en València,
177. quedem de moment encara una miqueta: molt marginals, no? Però poc a
178. poc e: anem fent i: *bueno*. Esper- esperem que:...

179. E: Sí.

180. ... que continue esta línia, *vamos*.
181. E: Mhm. Doncs ja està. Ja m'has explicat...
182. Re més.
183. E: ... moltes coses, eh?
184. Sí?
185. E: Sí...
186. És que a vegades, açò de parlar una miqueta forçat...
187. E: No, però, vaja, però no ha estat f-, gens forçat.
188. No, f-, *bueno* forçat me referix tamé per allò de...
189. E: Sí.
190. ... de anar parlan:t sempre:.
191. E: Sí:.
192. Un poquet en e: en les reminiscències, no?
193. E: Sí sí sí sí. Doncs mira. Moltes gràcies.
194. De res.